

Правосъдие

Проект!

К О Н С Т И Т У Ц И Я
НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

П Р Е А М Б Ю Л

Ние, представителите на българския народ, избрани в Седмото Велико Народно събрание, прогласяваме волята си да създадем демократична, правова и социална държава, основана върху народовластието и съгласието.

Ние заявяваме, че в тази Конституция възприемаме общочовешките идеали и ценности: мир, свобода, хуманизъм, равенство, справедливост, търпимост.

Ние издигаме като висш принцип правата на личността, нейното достоинство, неприкосновеност и сигурност.

Въодушевени от желанието да съхраним националното си и държавно единство, да спазваме Конституцията, законите, Международната Харта за правата на човека и международното право, ние заявяваме стремежа си да бъдем равноправен член на обединена Европа и международната общност.

В името на тези ценности и принципи, ние приемаме тази Конституция.

Глава седма
СЪДЕБНА ВЛАСТ

Чл.127. (1) Съдебната власт защитава правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата

(2) Съдебната власт е независима. При осъществяване на своите функции съдиите, съдебните заседатели, прокурорите и съдии-следователите се подчиняват само на закона.

(3) Правосъдието се осъществява в името на народа.

Чл.128. (1) Правораздаването се осъществява от Върховния касационен съд, Върховния административен съд, апелативни, окръжни, военни и районни съдилища.

(2) Със закон могат да се създават и специализирани съдилища.

(3) Извънредни съдилища не се допускат.

Чл.129. (1) Съдилищата осъществяват контрол за законосъобразност на актовете и действията на административните органи.

(2) Гражданите и юридическите лица могат да обжалват всеки административен акт, с изключение на изрично посочените от закона.

Чл.130. (1) Съдилищата осигуряват равенство и условия за съвзателност на страните в съдебния процес.

(2) В производството по делата се осигурява разкриването на истината.

(3) Разглеждането на делата във всички съдилища е публично, освен когато законът предвижда друго.

(4) Актовете на правораздаването се мотивират.

Чл.131. (1) Гражданите и юридическите лица имат право на защита във всички стадии на процеса.

(2) Редът за упражняване правото на защита се определя със закон.

Чл.132. В определени от закона случаи в правораздаването участват и съдебни заседатели.

Чл.133. Върховният касационен съд осъществява върховен съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите от всички съдилища.

Чл.134. (1) Върховният административен съд осъществява върховен съдебен надзор за точното и еднаквото прилагане на законите в административното правораздаване.

(2) Върховният административен съд се произнася по спорове за законността на актовете на Министерския съвет, министрите, както и други актове, посочени в закона.

Чл.135. (1) Към всички общи съдилища има прокурори, а към съдилищата, които разглеждат наказателни дела като първа инстанция и съдии-следователи.

(2) Към Върховния касационен съд е главният прокурор, който осъществява надзор за законност и методическо ръководство върху дейността на всички прокурори.

Чл.136. Прокуратурата следи за спазване на законността като:

1. привлича към отговорност лицата, които са извършили престъпления, и поддържа обвинението по наказателни дела от общ характер;

2. упражнява надзор при изпълнение на наказателните и другите принудителни мерки;

3. предприема действия за отмяна на незаконосъобразни актове;

4. в предвидените от закона случаи участва в граждански и административни дела.

Чл.137. (1) Съдиите, прокурорите и съдии-следователите се назначават от Президента на Републиката по предложение на Висшия съдебен съвет.

(2) Повишаването, преместването и освобождаването от длъжност се извършва от Висшия съдебен съвет по предложение на министъра на правосъдието за съдиите и съдии-следователите, а за прокурорите - по предложение на Главния прокурор.

(3) Председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд и главният прокурор се назначават и освобождават от президента на Републиката по предложение на Висшия съдебен съвет.

(4) Съдиите, прокурорите и съдии-следователите са несменяеми до навършване на пенсионна възраст. Те се освобождават от длъжност и при подаване на оставка, при влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление, както и при трайна

фактическа невъзможност да изпълняват задълженията си за повече от една година.

(5) Младшите съдии, прокурори и съдии-следователи се назначават за определен срок.

Чл.138. (1) Висшият съдебен съвет се състои от 25 члена. Негови членове по право са председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд и Главният прокурор.

(2) За членове на Висшия съдебен съвет, които не са негови членове по право се избират практикуващи юристи с високи професионални и нравствени качества, които имат най-малко 15 години професионален стаж.

(3) Единадесет от членовете на Висшия съдебен съвет се избират от Народното събрание и единадесет - от общо събрание на съдиите от Върховния касационен съд, Върховния административен съд, прокурорите към Върховния касационен съд и председателите на апелативните и на окръжните съдилища.

(4) Мандатът на изборните членове на Висшия съдебен съвет е пет години. Те не могат да бъдат преизбрани.

(5) Заседанията на Висшия съдебен съвет се председателствуват от Президента, а в негово отсъствие - от министъра на правосъдието. Те не участвуват в гласуването.

Чл.139. Решенията на Висшия съдебен съвет за повишаване, преместване или освобождаване от длъжност на съдия, прокурор или съдия-следовател, се приемат с тайно гласуване.

Чл.140. (1) Съдиите, прокурорите и съдии-следователите се ползват с имунитета на народните представители.

(2) В определени от закона случаи решение за снемане имунитета на съдия, прокурор или съдия-следовател се взема от Висшия съдебен съвет.

Чл.141. Организацията и дейността на Висшия съдебен съвет на съдилищата, прокурорските и следствените органи, статутът на съдиите, прокурорите и съдии-следователите, условията и редът за назначаване и освобождаване от длъжност на съдиите, съдебните заседатели, прокурорите и съдии-следователите, както и за осъществяване на тяхната отговорност се уреждат със закон.

Чл.142. (1) Адвокатурата е свободна, независима и самоуправляваща се. Тя подпомага гражданите и юридическите лица при защитата на техните права и законни интереси.

(2) Организацията и редът на дейността на адвокатурата се уреждат със закон.

Глава осма

МЕСТНО САМОУПРАВЛЕНИЕ И МЕСТНА АДМИНИСТРАЦИЯ

Чл.143. (1) Територията на Република България се дели на общини и области. В големите градове могат със закон да се създават административни райони.

(2) Други административно-териториални единици могат да бъдат създавани със закон.

Чл.144. Местното самоуправление се осъществява в общината. Гражданите участвуват в управлението на общината, както чрез избраните от тях органи на местно самоуправление, така и непосредствено чрез референдум или общо събрание на населението.

Чл.145. Общините могат да се сдружават за решаване на общи въпроси.

Чл.146. (1) Орган на местното самоуправление в общината е общинският съвет, който се избира от населението на съответната община по ред, определен със закон за срок от четири години.

(2) В границите на закона населението на общината и общинският съвет решават всички местни въпроси.

Чл.147. (1) Орган на изпълнителната власт в общината е кметът. Той се избира от общинския съвет за срок от четири години.

ВАРИАНТ на ал.1

(1) Орган на изпълнителната власт в общината е кметът. Той се избира пряко от населението за срок от четири години.

(2) В своята дейност кметът се ръководи от закона, актовете на общинския съвет и решенията на населението.

(3) Органите на изпълнителната власт в съставните населени места на общините се определят със закон.

Чл.148. (1) Общината има самостоятелен бюджет.

(2) Постоянните финансови източници на общината се определят със закон.

(3) Държавата чрез средства от бюджета и по друг начин подпомага нормалната дейност на общините.

Чл.149. (1) Министерският съвет назначава във всяка област областен управител, който е негов представител.

(2) Областният управител осигурява провеждането на държавната политика, в съответствие с обществените и национални интереси в границите на законността и осъществява административен контрол, по ред определен в закона.

Чл.150. Централните държавни органи и техните представители по места осъществяват контрол за законосъобразност върху актовете на органите на местното управление, когато това е предвидено в закон.

Чл.151. Общинските съвети могат да оспорват пред съда актовете и действията, с които се нарушават техни права.

Чл.152. Организацията и редът на дейността на органите на местното самоуправление се уреждат със закон.

Глава девета

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Чл.153. (1) Конституционният съд:

1. дава задължителни тълкувания на Конституцията;
2. произнася се по искане за установяване на противоконституционност на законите и на другите актове на Народното събрание, на актове със сила на закон, както и на актовете на Президента;
3. решава спорове за компетентност между Народното събрание, Президента и Министерския съвет, както и между органите на местно самоуправление и централните изпълнителни органи;